

# Резюме на отчета за дейността на НИМХ през 2019 г.

## I. Научноизследователска дейност

Броят на членовете на **академичния състав** към 31.12.2019 г. е **64 учени**, от тях професори 11, доценти 20, главни асистенти 11, асистенти 17, доктори 5. Броят на **докторантите**, които се обучават в НИМХ е **11**, от тях 4 в редовна докторантура, 6 в задочна докторантура и 1 на самостоятелна подготовка. Отчислени с право на защита са четирима докторанти. Успешно са защитени 2 дисертации за придобиване на ОНС „Доктор“. Избран е един професор.

Изпълнени са общо на **56 проекта**, от които **16 са международни**.

Учени от НИМХ са участвали в **15** международни научни форума.

НИМХ участва като партньор в проект от **Националната пътна карта за научна инфраструктура „НАЦИОНАЛЕН ГЕОИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР“**.

На конкурсен принцип, 9 млади учени от НИМХ са участвали успешно в **Националната програма „Млади учени и постдокторанти“**.

Броят на излезлите от печат **публикации** през 2019 г. е общо **68**, а на приетите за публикуване е **14**. Броят на **цитатите** през 2019 г. с изключени самоцитати е **256**. Броят на цитираните публикации е **109**.

**Участие в подготовката на специалисти**. През 2019 г. учени от НИМХ провеждат учебна практика „Метеорология“ със **студенти от бакалавърския курс** по „Астрофизика, метеорология и геофизика“ на Физически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“. Изнесени са **6 лекции на международни курсове**. По програма „Професията на метеоролога и хидролога“ през 2019 г. **590 ученици от 15 училища** са посетили НИМХ.

За нуждите на законодателната, държавната, местната и съдебната власт са предоставени безвъзмездно **информационни хидрометеорологични продукти, прогнози, експертизи, становища** и др. от НИМХ в София, филиалите и ХМО/МО в страната – общият брой е **13 115**.

Ежемесечно е издаван **„Месечен хидрометеорологичен бюлетин“**, който е разпространяван в министерства и институции. През 2019 г. са излезли от печат два тома на списанието на НИМХ **Bulgarian Journal of Meteorology and Hydrology**.

В края на 2019 г. започна процедура за **атестиране** на членовете на академичния състав на НИМХ по приета от Научния съвет Методика и Атестационна карта.

На 10.07.2019 г. в НАОА е заявено искане за **програмна акредитация** на НИМХ по докторска програма „Метеорология“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.4. Науки за земята, поради изтичане през май 2020 г. на 6-годишния срок на акредитация на НИМХ по 3 докторски програми. Представен е доклад-самооценка за периода 2014-2018 г. за програмна акредитация на докторска програма „Метеорология“ и доклад относно изпълнението на препоръките на Постоянната комисия по природни науки, математика и информатика към НАОА при последната програмна акредитация. **Започната е процедурата**.

## II. Оперативна дейност

**Оперативният персонал** на НИМХ включва **1 056** служители, които са назначени на **579.5** щатни бройки. Хидрометеорологичната мрежа на НИМХ включва общо **980** станции на територията на страната.

**Метеорологична мрежа** на НИМХ се състои от **384** станции (синоптични 37, климатични 84 и валежомерни 263). НИМХ разполага и с 176 автоматични станции за измерване на различни метеорологични параметри (35 с локален запис и 144 станции с телеметрично предаване на данните). **Три метеорологични станции** са сред 70 станции в световен мащаб, работещи повече от сто години без прекъсване и признати като **световно културно и научно богатство** от Световната метеорологична организация към ООН.

**Хидроложката мрежа** включва общо **573** станции. От тях: 198 хидрометрични станции (140 автоматични); 2 морски станции; 329 хидрогеоложки наблюдателни пунктове (51 автоматични) и 44 хидрогеоложки станции (7 автоматични).

**Агрометеорологичната мрежа** се състои от **23** станции (17 автоматични).

Мрежата за наблюдения на **химизъм на валежите** и радиометрични измервания е изградена на основата на синоптичните станции от мрежата за метеорологични наблюдения.

**Аерологично сондиране** се извършва само в Централната аерологична обсерватория в София. От 27 май НИМХ възстанови втори аерологичен сондаж на атмосферата в 06 UTC, освен досегашния в 12 UTC.

**Дистанционни наблюдения** на атмосферата. Приемат се данни от метеорологични спътници, обработват се със специализиран софтуер и се създават множество продукти за ползване от потребители в НИМХ и в структури на изпълнителната власт.

Проверените **първични документи** от метеорологични, хидрологични и агрометеорологични наблюдения се съхраняват в НИМХ съгласно Закона за Националния архивен фонд (ЗНАФ). НИМХ осигурява **публичен достъп** до тях в съответствие със ЗНАФ и Наредбата за реда за използване на документите от НАФ.

Ежедневно се издават **прогнози**, с различни срокове, за: времето; хидропрогнози за очакваното състояние на реките; морски прогнози за района на Черно море; агропрогнози за въздействието на метеорологичните условия върху селскостопанските култури; прогноза за пожароопасност; прогноза за „химическото“ време. Те са на базата на цялата оперативна информация от наблюденията в страната и Европа и на резултатите от глобални числени модели в Европейски и световни метеорологични центрове и от **регионални числени модели, изпълнявани в НИМХ**. Разработват се както общи прогнози за информиране на обществеността, така и **специализирани прогнози и предупреждения за опасни явления**, които се предоставят на държавните институции и крупни икономически субекти за вземане на управленски решения.

НИМХ поддържа **системи за ранно предупреждение** от различен характер: Системи за ранно предупреждение за водосборите на реките Марица, Тунджа и Арда; Българска система за ранно предупреждение в случай на ядрена авария; Система за прогноза на химическото време; Система за управление на качеството на атмосферния въздух в Община Пловдив; Система за ранно предупреждение за потенциала на замърсяване с фини прахови частици за територията на гр. София; Система Метеоаларм за България.

### III. Международна дейност

НИМХ представлява Република България в **Световната метеорологична организация (СМО)** с Указ на Народното събрание от 1951 г. и **изпълнява** произтичащите от това задължения. Учени и експерти на НИМХ участват във всички ключови комисии на СМО. НИМХ поддържа един от 15-те Регионални телекомуникационни центъра от глобалната информационна система на СМО. НИМХ регулярно изпраща информация към световните бази данни на СМО.

България е пълноправен член на **Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT)** от 2014 г. и се представлява от НИМХ. През 2019 г. учени от НИМХ активно са участвали в международните съвещания на EUMETSAT по създаването на новите метеорологични спътници на EUMETSAT – Metop трето поколение. Работили са по целева програма на EUMETSAT, свързана с използването на информация от геостационарни и полярно-орбитални метеорологични спътници Meteosat и Metop.

България, чрез НИМХ, е асоцииран член на **Европейския център за средносрочни прогнози на времето (ECMWF)**. През 2019 г. НИМХ се включи в специфична оперативна програма SAPP (Scalable acquisition and pre-processing) на ECMWF, като това позволява да се извършва предварителна проверка на качеството на наблюденията (пространствена и времева последователност) и да се трансформират данните в стандартен формат.

НИМХ е асоцииран член на **Европейската мрежа на националните метеорологични служби (EUMETNET)** и чрез нея поддържа най-актуална информация за потенциално опасни метеорологични явления в реално време и за близко бъдеще. Това става чрез услугата **Метеоаларм**, разработена от EUMETNET.

НИМХ е седалище на **Националния комитет към Международната хидроложка програма на ЮНЕСКО** и водеща организация при изпълнение на основни програми на организацията. Активно участва в многостранното сътрудничество в областта на хидрологията.

НИМХ поддържа и продължава да разширява мрежата си от **двустранни взаимоотношения с метеорологичните служби от Европа и Азия**. През 2019 г. е подписан Меморандум за сътрудничество между НИМХ и Иранската метеорологична служба и Меморандум за разбирателство между НИМХ и Хидрометеорологичната служба на Република Сърбия.

**Международни участия и инициативи:** Участие в 18-ия Конгрес на СМО; домакинство на НИМХ на срещата на Европейската работна група за регионални числени модели и срещата по Краткосрочни числени прогнози на времето; Годишна среща на директорите на националните метеорологични служби от Югоизточна Европа и др.

### IV. Финансова, стопанска и административна дейност

Плановият персонал в **общите структурни звена** на НИМХ е **107** души. През 2019 г. включва **90** служители на пълен щат и **17** незаети щатни бройки.

**Бюджетна субсидия** на НИМХ за 2019 г.: **14 711 814** лв., от които **3 093 785** лв. за членски внос за участие в международни организации.

**Собствени приходи:** услуги **958 945 лв.**; договори с национални фирми и организации, включени в научноизследователския план на института **684 664 лв.**; международни проекти, финансирани със средства от ЕС **147 399 лв.**; други международни проекти **242 242 лв.**; други приходи от международни организации **11 735 лв.**; наеми, почивно дело и вторични суровини **71 473 лв.**

В НИМХ има функционираща **система за финансово управление и контрол**, съдържаща 17 документа. През 2019 г. продължи актуализацията ѝ в съответствие с променящото се законодателство. Извършен е общ предварителен контрол с **7 463 бр.** контролни листа преди поемане на задължение и преди извършване на разход.

През 2019 г. са проведени четири **процедури по Закона за обществените поръчки (ЗОП)**. Общата стойност на договорите, сключени след проведени процедури по ЗОП възлиза на **674 935 лв.** без включен ДДС. Проведени са и шест **възлагания чрез събиране на оферти** с обява/покана. Общата стойност на сключените договори в резултат на възлаганията възлиза на **187 665 лв.** без включен ДДС. Сключени са 82 договора за доставки, услуги и строителство **под праговете определени в ЗОП** на стойност **396 525 лв.** без включен ДДС.

През 2019 г. сключените договори от НИМХ в качеството на **изпълнител** са **27 бр.** на стойност **2 538 634 лв.** без включен ДДС.

От сектор „**Човешки ресурси, деловодство и архив**“ в София и филиалите са изготвени **8 993 бр.** документи свързани с човешки ресурси и са обработени **20 953 бр.** документи в деловодствата.

**Библиотеката** на НИМХ – съдържа **21 494** тома библиотечна литература.

Група „**Охрана и социално-битова дейност**“ през 2019 г. актуализира изцяло вътрешната нормативна уредба по прилагане на ЗБУТ. Провеждани са задължителните начален встъпителен и периодичен **инструктаж по ЗБУТ**. Проведени са обучения за работа със съдове под налягане и **профилактични медицински прегледи** на служителите работещи в среда на йонизиращи лъчения. Осигурени са на работещите на нощни смени **ободряващи напитки** и необходимите **лични предпазни средства** и предпазно работно облекло на персонала.

**Управлението и стопанисването на имоти** в НИМХ през 2019 г. включваше подаване на **декларации** по чл. 14 от ЗМДТ - **35 бр.** до 35 общини в страната и искане за изработване на нови **кадастрални карти** – **91 бр.** (23 бр. кадастрални скици на поземлени имоти и 68 кадастрални скици на сгради). **Ремонти на сгради** и терени – **4 обекта**.

**Транспортна дейност.** През 2019 г. автомобилният парк е обновен с **2 бр. високо проходими автомобили** за полеви измервания. През 2019 г. са изминати **391 625 км.**, като са изразходвани **36 120 л.** гориво. Разходите по техническото обслужване, резервни части, консумативи и аксесоари възлизат на стойност **42 898 лв.** Стойността на платените **застраховки, годишен технически преглед и винетки** за цялата система на НИМХ е в размер на **28 861 лв.**